

TLAČOVÁ SPRÁVA zo dňa 17. apríla 2008

Správa o hodnotení výročných správ o činnosti verejných vysokých škôl

Inštitút pre dobre spravovanú spoločnosť (SGI) v rokoch 2007 - 2008 pripravil v spolupráci s Transparency International Slovensko (TIS) a vďaka jej finančnej podpore pilotné hodnotenie **výročných správ o činnosti verejných vysokých škôl** (ďalej len VVŠ).

Cieľom projektu nebolo hodnotiť jednotlivé vysoké školy, ale kvalitu informácií, ktoré o sebe vysoké školy prostredníctvom výročných správ podávajú. Kvalitná výročná správa o činnosti totiž zefektívňuje komunikáciu VVŠ o jej činnosti s potenciálnymi študentmi a zamestnancami, so širšou verejnosťou ako aj s ministerstvom školstva a zároveň je jedným z dôležitých nástrojov strategického riadenia vysokej školy. Informácie z výročných správ tiež umožňujú kontrolu vynakladania verejných prostriedkov na VVŠ, čo je veľmi dôležité, keďže VVŠ sú financované prevažne z verejných zdrojov.

Podľa zákona č. 131/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov o vysokých školách (ďalej len zákon o VŠ) majú VVŠ povinnosť vypracovať a zverejniť výročnú správu o činnosti a o hospodárení za uplynulý rok. Zákon o VŠ upravuje vypracovanie a zverejnenie výročných správ iba všeobecne a odkazuje na vykonávacie predpisy, ktoré má vypracovať Ministerstvo školstva SR (MŠ SR). Konkrétne ide o dlhodobý zámer vysokoškolského vzdelávania na Slovensku, od ktorého by sa mali odvíjať dlhodobé zámery vysokých škôl a tiež o stanovenie formy a termínu zverejnenia výročnej správy. Od účinnosti zákona uplynulo už 6 rokov, ale tieto predpisy v čase realizácie projektu neexistovali.

Výročné správy majú byť každoročným odpočtom dlhodobého zámeru vysokej školy, a preto absencia uvedených vykonávacích predpisov spôsobuje nejednotnosť pri obsahu výročných správ, kvalite informácií a čase a spôsobe zverejnenia výročných správ. Napriek týmto nedostatkom vysoké školy vypracúvajú výročné správy a väčšina z nich je ochotná poskytnúť tieto správy verejnosti prostredníctvom webstránky vysokej školy alebo ich zaslaním na základe požiadania.

Pri vypracovávaní hodnotiacich kritérií sa projektový tím oprel o skúsenosti a právnu úpravu v Českej republike, ktorej vysokoškolský vzdelávací systém je slovenskému veľmi podobný, ako aj o hodnotenia výročných správ iných organizácií realizovaných na Slovensku (INEKO výročné správy neziskových organizácií a firiem, SGI – výročné správy štátnych príspevkových a rozpočtových organizácií).

Kritériá hodnotenia výročných správ

- Výročné správy boli hodnotené v 4 základných skupinách kritérií:
- **Dostupnosť správy** (či a ako je výročná správa dostupná verejnosti),
 - **Formálna stránka správy** (či je správa čitateľná, prehľadná, či umožňuje získať dodatočné informácie a či je prepojená aj na ďalšie relevantné dokumenty),
 - **Dostupnosť dát** (či správa obsahuje požadované informácie v šiestich skupinách podkritérií)
 - **Analytický rozmer výročnej správy** (či je správa iba súborom informácií, alebo sú tieto informácie navzájom prepojené a komplexne analyzované).

Nad rámec vymenovaných kritérií bolo tiež hodnotené, do akej miery VVŠ podávajú **informácie definované v zákone o VŠ**. Konkrétne informácie požadované v jednotlivých kritériách sú popísané v správe hodnotiacej výročné správy.

Kvalita i rozsah poskytnutých informácií sa rôzni. Je nutné zdôrazniť, že vysoké školy nemali k dispozícii pri príprave výročných správ metodiku použitú v tomto projekte a ide o pilotné hodnotenie, ktorého cieľom je napomôcť vysokým školám skvalitniť výročné správy.

Metodika

V rámci každého kritéria boli identifikované požadované informácie a za každú informáciu bolo možné získať 1 bod a pri čiastočnom naplnení kritéria bolo možné získať pol bodu. Situácia bola odlišná len v kritériu „Dostupnosť správy“, kde bolo možné získať za ľahko dostupnú správu 5 bodov, za ťažko dostupnú správu 3 body a za nedostupnú správu bolo nula bodov. V rámci každej skupiny kritérií bolo vytvorené poradie podľa toho, ako VVŠ naplnila dané kritérium. VVŠ, ktorá najviac naplnila kritérium, získala prvé miesto v rámci daného kritéria.

Výsledky hodnotenia výročných správ

V čase, keď výskumný tím začal zbierať dáta pre hodnotenie výročných správ VVŠ, t.j. 7. augusta 2007, mali na svojich internetových stránkach výročné správy o činnosti aj o hospodárení len 3 VVŠ: Akadémia umení v Banskej Bystrici, Prešovská univerzita a Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka. 7 VVŠ malo zverejnené len správy o činnosti (UK, ŽU, STU, TU Zvolen, TvU, UMB, UPJŠ) a 10 VVŠ nemalo na svojej internetovej stránke zverejnenú ani výročnú správu o činnosti ani o hospodárení. Následne boli VVŠ požiadané o zaslanie výročných správ. Všetky VVŠ okrem Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre, ktorá nemala zverejnenú ani výročnú správu o hospodárení, zverejnili výročnú správu o činnosti. 3 VVŠ (Univerzita Komenského v Bratislave, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Technická univerzita vo Zvolene) odmietli poskytnúť výskumnému tímu výročné správy o hospodárení, TvU nezverejnila správu o hospodárení, UJS zaslala inú správu o hospodárení ako je požadovaná z MŠ SR, TUAD a UCM zmenili webstránku a dnes už tam výročná správa o hospodárení nie je.

K pozitívnym zisteniam patrí fakt, že VVŠ pomerne rozsiahlo informovali v rámci kritéria „Dostupnosť dát“ o samotnej inštitúcii (Informácie o organizácii), o svojej činnosti v oblasti vzdelávania a vedy a výskumu (Informácie o činnosti VVŠ) a väčšina VVŠ

informovala o vzťahu VVŠ s praxou (Informácie o hlavných skupinách užívateľov služieb VVŠ).

Medzi **problematické oblasti**, v ktorých VVŠ podávali najmenej informácií, patrili informácie:

- o hodnotení kvality vysokej školy - najmä hodnotenie VVŠ a pedagógov študentmi školy (kritérium Dostupnosť dát),
- o sociálnom zabezpečení študentov a pedagógov a o podpore študentských aktivít (kritérium Dostupnosť dát),
- o medzinárodnom rozmere vysokej školy (kritérium Dostupnosť dát),
- informácie požadované zákonom o vysokých školách.

VVŠ sa tiež veľmi málo venovali analyzovaniu údajov, ktoré v správe uvádzali. Iba málokedy prepájali poskytované informácie s dlhodobým zámerom VVŠ a takmer žiadna z nich neposkytla celkové zhodnotenie fungovania vysokej školy, jej silné stránky, problémy a načrtnutie riešenia týchto problémov. VVŠ tak nemôžu používať výročné správy ako manažérsky nástroj, ktorý im má slúžiť k odpočtu naplňania ich dlhodobých rozvojových cieľov a k plánovaniu ďalších krokov do budúcnosti tak, aby tieto približovali VVŠ k jej dlhodobým cieľom.

Celkové poradie vysokých škôl

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	STU Bratislava	61
1.	TvU Trnava	61
2.	ŽU Žilina	59
3.	UVL Košice	56
3.	EU Bratislava	56
4.	AU B.Bystrica	54
5.	UK Bratislava	52
6.	TUAD Trenčín	50
7.	PU Prešov	49
7.	TU Zvolen	49
8.	TU Košice	47
9.	KU Ružomberok	46
10.	UCM Trnava	44
10.	UMB B.Bystrica	44
11.	UKF Nitra	43
12.	VŠVU Bratislava	38
13.	VŠMU Bratislava	37
14.	UPJŠ Košice	36
15.	UJS Komárno	26
	SPU Nitra	0

Výsledné poradie bolo vytvorené na základe úspešnosti vysokých škôl v miere naplňania jednotlivých kritérií. To znamená, že vysoká škola úspešná vo viacerých kritériách, bola úspešná aj v celkovom hodnotení.

Výsledky hodnotenia v rámci jednotlivých kritérií

Nasledovné tabuľky ukazujú poradie vysokých škôl na prvých troch miestach podľa jednotlivých kritérií:

I. Dostupnosť výročnej správy

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	UK Bratislava	100
1.	PU Prešov	100
1.	UKF Nitra	100
1.	UMB B.Bystrica	100
1.	TvU Trnava	100
1.	STU Bratislava	100
1.	TU Košice	100
1.	ŽU Žilina	100
1.	TUAD Trenčín	100
1.	EU Bratislava	100
1.	TU Zvolen	100
1.	VŠMU Bratislava	100
1.	AU B.Bystrica	100
1.	KU Ružomberok	100
2.	UPJŠ Košice	60
2.	UCM Trnava	60
2.	UVL Košice	60
2.	VŠVU Bratislava	60
2.	UJS Komárno	60
	SPU Nitra	0

II. FORMÁLNA STRÁNKA

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	TvU Trnava	84
2.	PU Prešov, UKF Nitra	79
3.	STU Bratislava	74

III. DOSTUPNOSŤ DÁT

Dostupnosť dát - 1. Informácie o organizácii

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	EU Bratislava	100
2.	TUAD Trenčín	73
3.	TU Zvolen, ŽU Žilina	68

Dostupnosť dát - 2. Činnosť VVŠ

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	ŽU Žilina	85
2.	UMB B. Bystrica, UVL Košice	79
3.	PU Prešov	75

Dostupnosť dát - 3. medzinárodný rozmer VVŠ

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	TUAD Trenčín	67
2.	TU Košice, TvU Trnava, UKF Nitra, UVL Košice	57
3.	KU Ružomberok, UCM Trnava, VŠVU Bratislava,	52

Dostupnosť dát - 4. Informácie o hodnotení kvality VVŠ

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	AU B.Bystrica, TvU Trnava, STU Bratislava, UVL Košice	75
2.	PU Prešov, TU Zvolen, UK Bratislava, VŠVU Bratislava	50
3.	EU Bratislava, KU Ružomberok, TU Košice, UPJŠ Košice, ŽU Žilina,	25

Dostupnosť dát - 5. Sociálne zabezpečenie študentov a pedagógov a podpora študentských aktivít

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	TUAD Trenčín	68
2.	ŽU Žilina	63
3.	UMB B.Bystrica	61

Dostupnosť dát - č. 6 Hlavné skupiny užívateľov služieb VVŠ

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	TU Košice, UVL Košice, ŽU Žilina	71
2.	EU Bratislava, TUAD Trenčín, TU Zvolen, UPJŠ Košice, VŠMU Bratislava	43
3.	AU B.Bystrica, STU Bratislava, TvU Trnava, UCM Trnava, UJS Komárno, UKF Nitra	29

Dostupnosť dát spolu

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	UVL Košice	63
2.	ŽU Žilina	60
3.	TvU Trnava	54

IV. ANALYTICKÝ ROZMER VÝROČNÝCH SPRÁV

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	STU Bratislava	47
2.	TvU Trnava, UCM Trnava	34
3.	EU Bratislava	28

MIERA POKRYTIA POŽIADAVIEK ZÁKONA O VŠ V SÚVISLOSTI S VÝROČNÝMI SPRÁVAMI

Poradie	Vysoká škola	Miera naplnenia kritéria v %
1.	STU Bratislava, UCM Trnava	39
2.	TvU Trnava	28
3.	TU Zvolen	25

Odporúčania

V súvislosti s obsahom výročných správ projektový tím odporúča VVŠ, aby zväžili doplnenie poskytovaných informácií o tie, ktoré výskumný tím identifikoval vo svojej metodike. Čo sa týka zverejňovania výročných správ, tak výskumný tím považuje za dôležité, aby VVŠ zverejňovali výročné správy na svojich internetových stránkach. Výročné správy by mali byť zverejnené hneď po schválení akademickým senátom VVŠ a po vyjadrení sa správnej rady VVŠ, alebo v termíne určenom MŠ SR. Tiež by mali byť na tom istom mieste zverejnené všetky doteraz vypracované výročné správy, alebo aspoň výročné správy za posledné tri roky. Verejnosť tak získa možnosť zistiť vývojové trendy VVŠ.

Z formálneho hľadiska je dôležité, aby výročná správa mala jedného editora, ktorý by dbal na úpravu štylistiky, gramatiky, jednotnej štruktúry výročnej správy a najmä na čitateľskú prístupnosť textu (zoznam skratiek, podrobný obsah).

Je nevyhnutné, aby vysoké školy viac analyzovali a vyhodnocovali poskytované údaje a to najmä v súvislosti s napĺňaním dlhodobých aj krátkodobějších rozvojových plánov. Výročné správy by sa pre nich tak mohli stať nástrojom strategického riadenia a nielen povinnosťou, ktorú musia spraviť, pretože im to prikazuje zákon.

Okrem výročnej správy o činnosti vysoké školy vypracovávajú aj správu o hospodárení. Pre účely zvýšenia výpovednej hodnoty oboch správ by bolo vhodné spojiť obidve správy do jedného celku. Účtovné výkazy, ktoré sú súčasťou správy o hospodárení, by pri tom boli v prílohách a všeobecné dáta o hospodárení by sa zapracovali do hlavného textu správy o činnosti, kde by boli aj analyzované s prepojením na všetky oblasti pôsobenia VVŠ.

MŠ SR by malo urýchlene dopracovať dokumenty, ktorých prípravu mu ukladá zákon o VŠ a to formu a dátum zverejnenia výročných správ o činnosti a o hospodárení a dlhodobý zámer rozvoja vysokého školstva na Slovensku, na základe ktorého by malo pripraviť rámcovú osnovu výročnej správy.